

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Slemenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 113.

V Ljubljani, v ponedeljek 18. maja 1896.

Letnik XXIV.

Liberalci pri delu.

Komaj se je objavila okrožnica goriškega nadškofa, v kateri poleg drugega prevzvišeni nadškof obsoja pisarenje „Soča“ in izraža iskreno željo, naj v prihodnje ne piše več tako, že so liberalni listi s polnimi rokami pri delu. Kako oblastno se je razkoračila „Soča“, to smo omenili že v sobotnem članku, zanjo se je seveda takoj prikazal tudi „Slov. Narod“ s posebnim uvodnim člankom: Boj zoper politično avtoriteto škofov. — Že naslov članka kaže, da hote liberalci zaviti vso stvar, trdeč da se v tem boju gre za in proti politični avtoriteti škofov, dasi je v resnici boj liberalcev naperjen proti avtoriteti škofov sploh, da se bije boj proti cerkveni avtoriteti. „Narodov“ članek nas o tem pouči prav natanko. Za danes navedimo nekaj citatov iz „Naroda“.

„Soča“ se je uprla škofovski avtoriteti v političnih stvareh — piše „Narod“ — in v celi vrsti stvarno in mirno, uprav s srčno krvjo pisanih člankov razkrila tužna razmere, katere so zavladele v sosedni kronovini. — Pisatelj tistih člankov . . . navedel je fakta, katera morajo prepričati tudi najvnetejšega propovednika o slogi — ki zahteva vedé ali nevedé, naj bi se narodni elementi pokorili političnemu vodstvu škofov — da Slovenci nimamo pričakovati podpore pri cerkveni upravi ne v narodnem, ne v političnem in ne v gospodarskem oziru, ampak da bi bilo priznanje politične avtoritete škofov smrt „slovenskega naroda“.

Tako Sočin člankar, kakor poroča „Narod“. Katoliški Slovenci torej nimamo od cerkve nič pričakovati razen škodo, razen smrt slovenskega naroda. Menimo, da najhujši sovražnik katol. cerkve tudi ne

more grje obrekovati katol. cerkev in njeno delovanje posvečeno duševnemu in telesnemu blagoru narodov, kakor je to storila „Soča“ po poročilu „Narodovem“.

In vendar se hote slovenski liberalci glede tega pritožiti v Rim. „Narod“ namreč piše: „Vprašanje o politični avtoriteti škofov pa se bode rešilo na najpristojnem mestu v Rimu. „Sočini“ članki se določijo papežu v italijanskem prevodu in papež naj razsodi, gre li škofom kaka avtoriteta v političnih stvareh ali ne.

Tako je prišla v tir stvar, katera se ne tiče zgolj goriških Slovencev, nego sploh vsega Slovenstva, sprožilo se je vprašanje, katero je največjega pomena za vso bodočnost našega naroda.

Država je v Ljubljani, Celovcu in v Poreču nastavila škofo, kateri so najodločnejši nasprotniki naših narodnih prizadevanj, goriški nadškof se je s svojo okrožnico sam pridružil tej trojici in jedino mariborski škof se drži rezervirano. Missia, Zorn, Kahn in Flapp hočejo vsi biti politični voditelji našega naroda, a nobeden od njih nima sreča za narod, vsi so njegovi nasprotniki. Papežev izrek odlači to stvar. Ako bo ugoden, ako bode papež s svojo sodbo zavrnil te škofo v prave meje, uniči hkrati tisto stranko, kateri je zgolj in jedino za prevlado škofov, in na Slovenskem zavlada mir, ako bi pa papež — česar si niti misliti ne moremo — priznal in odobril prizadevanja teh škofov, nastal bi vihar, kakoršnega še ni bilo izza protestantske dobe in tedaj bo res „vera v nevarnosti“.

Seveda mi nimamo nič proti temu, ako se zadeva odpošlje v rešitev v Rim, opomnili bi le to, da gospoda s tem prepozno pridejo, ker je stvar že davno rešena od svetega očeta po okrožnicah — o

tem še obširneje spregovorimo — in ker noben papež ne more potrditi člankov, v katerih se dokazuje, da slovenski narod ne more pričakovati nobene podpore pri cerkveni upravi ne v narodnem, ne v političnem in ne v gospodarskem oziru.

Kaj takega morejo pisati in pričakovati le ljudje, ki nimajo nobenega pojma o nalogi cerkve, o sreči narodov, sploh ki nimajo zdravih možganov.

Sploh pa se „Narodu“ vidi, da mu ni nič na nobeni avtoriteti, razven na svoji, tudi papeževa pri njem nič ne velja. Ako se papež pokori „Narodu“ in „Soči“ ter zavrne škofo v prave meje (!), tedaj bo vse dobro, ako pa ne, tedaj nastane vihar, kakoršnega še ni bilo iz-za protestantske dobe!! Govorjeno je to dovolj jasno, vzlasti katoliški zveni grožnja s protestantsko dobo! Goriško liberalno gospodo le prosimo, naj pač ne pozabi svoji pritožbi v Rim priložiti tudi te „Narodove“ številke, ker ji bo izvestno dobro služila, kot pristen komentar pod katoliškim imenom skrivajoče se „Soče“.

Razprava o davčni preosnovi.

Govor poslanca Robiča v državnem zboru dne 12. maja t. l.

Visoka zbornica! Predno utemeljujem predlog manjšine, naj vprašam, če izpolnjuje preosnova v sedanjih upravi vse tiste obljube, katere so se delale, predno se je predložila. Tedanja vlada je imela princip, da nima država na tej preosnovi nobenega dobička ter da se ji odrekajo vsaki dohodki. Dovolil si bodem omeniti tista poročila, ki se glasé (bere):

„Pred vsem je treba pomniti važne razlike, ki je z ozirom na namen preosnove med sedanjo in prejšnjimi predlogami. Med tem, ko je namreč večina dosedanjih preosnov imela dvojni namen, na jedni strani pravičnejšo in enakomernejšo razdeli-

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.
(Dalje.)

„To bi bilo, to bi bilo!“ pokima Veján. „Če res ni nobene nevarnosti —.“

„Eh, o kakšni nevarnosti sanjate! Vse je tako naravno in lahko, da je treba biti človeku samo pametnim, pa obogatiti.“

„Dobro,“ odgovori odločno Veján ter vstane. „Jaz prevzamem Vašo prodajalno.“

„Tako je prav, tako je prav. Napišimo torej pogodbo, da ne bo morda pozneje kakšnih zmešnjav, pa smo pri kraju. — Jutri Vam napolnim štacuno.“

Napisali so pogodbo, in Veján je odslej Majarjev štacunar na vasi.

Vračal se je domu pozno na večer, kajti treba ga je bilo popiti par kozarcev, da se tako že naprej blagoslovi novo stanje.

Imel je na Klancu malo, prijazno hišico, ki jo je podedoval po očetu. Okna so bila razsvetljena in Veján se spomni svoje žene:

„Kaj neki poreče ona? Vesela bo! . . . To ni kar tako: štacunar!“

Pospešil je korake in kmalu nato stopi v sobo hitro in z veselim obrazom.

Žena je gladila obleko na veliki mizi pri oknu.

Marijea Vejánova je bila ženska kakih šest in tridesetih let. Njen obraz je pričal o srčni dobroti, a o skrbeh številne gube, ki so se kazale kakor tanke nitke po čelu in krog očí, ki so gledale prijazno, a nekako boječe.

„To bi ti strmela, Marijea, ko bi vedela, kaj sem danes napravil.“

„Pa res je moralo biti kaj posebnega, ko tako pozno prihajaš.“

„Kaj posebnega? Mislim, da! Poslušaj! Od Fr. Majarja sem prevzel štacuno na Vasi.“

Marijea ničesar ni precej odgovorila. Prestala je gladiti, stopila korak proti možu in ga vprašaje pogledala. Na njenem obrazu se je zrcalila prej prestrašenost, nego radost.

„Od Majarja? . . . Ti se šališ!“

„Nikakor ne! Zakaj bi se šalil? Pregovoril me je danes popoldne in naredila sva že pogodbo; jutri pojdemo kar v štacuno; Drmaška jo je danes že izpraznila.“

„Jože, ali se ti je zmešalo, ali kaj? Kako si prišel do tega, da imaš z Majarjem opravka? Jaz se tega človeka bojim, če ga le vidim od daleč. Oderuh je . . . Prepreči to stvar, kakor jo moreš, zakaj to ti povem, da jaz ne pojdem v štacuno.“

„Kako si vender nespametna Marijea! Naj bo oderuh, ali kar hoče, tu mi ne more škoditi. On dá blago, jaz ga prodam —, no, kaj pa je drugega pri tem? Dobiček, a škoda nikakoršna!“

„Ah, kaj se nam ni doslej še kolikor toliko dobro godilo, da nam ni bilo treba stradati? Čemu ta nova neumnost? Dela si imel dovolj —.“

„A saj ga bom imel odslej tudi. Sivanja ne pustim! Kar bo v štacuno treba, boš lahko ti opravila, — razun računov —, a jaz bom delal po navadi, kakor doslej.“

„Naj bi bilo v božjem imenu — a Majarja se bojim. Ta človek je hudoben, nič dobrega se ne na-dejam od njega.“

„Zopet začenaš s tem Majarjem! Daj si kaj dopovedati! On je govoril danes z menoj čisto prijazno, kakor bi nikoli ne bila v sovraštvu.“

„To se mi vidi ravno sumno. Kaj bi ga pač tako najedenkrat spremenilo . . . Doslej nas niti pogledal ni in tam je škodoval, kjer je mogel, a zdaj, praviš, da je govoril prijazno s teboj! Tega jaz ne razumem.“

„I, čisto naravno je. Čemu pa bi se jezil, vsaj mu naša dva nikoli nista storila nič žalega. Da se uči njegov Vinko slabše od njiju, tega nista ona dva kriva. Pa naj še daje sinu denarja in vsega, česar mu ne bi bilo treba; — sam je vzrok, da se mu je spridil. Zakaj bi se torej jezil?“

„Ej, le misli si, da ga grize: češ, taki berači, pa se postavljajo z otroci. On misli, da mora imeti vse sam za-se, ker je bogatin . . . Jaz mu ne za-upam. Že gleda tako čudno, da človeka stresa.“

„Glej, to je pa že preotročje. Če mi je mislil kaj hudega storiti, bi to že zdavno poskusil.“

tev davčnih bremen, na drugi strani zvišanje dohodkov za državni zaklad, — se tokrat prizadeva doseči samo in izključno le prvi namen. Državni zaklad nima nikakoršnega dobička vsled preosnove.“

In dalje se poročilo glasi (bere):

„Državna finančna uprava ni deležna po sedanjem načrtu nobenih neposrednih finančnih dohodkov; po nji nasvetovane preosnove veliko bolj merijo na to, da se razdelé neizpremenjena davčna bremena pravičnejše in enakomernejše, in ravno s tem tudi manj mučilno na vse davkoplačevalce, — da se odstranijo vse krivične predprave, ravno tako kakor krivično preoblaganje z davki itd.“

Gospoda moja! To misel je tedanji finančni minister Steinbach na dolgo in široko izpeljal in na najslovesnejši način naglašal, da, kakor sem že omenil, ne išče država sama nikakoršnih koristij, da se ima preostanek porabiti le za polajšave itd. Če primerjate preosnovo, ki leži tu pred nami, z obljubami in principi, katere so delali in postavljali, tedaj moramo vse res smatrati le kot satiro.

Gospoda moja! Rad priznam, da sedanji gospod finančni minister ni delal taceh obljub; toda jaz menim vendar, da se mora pri tako velikih in važnih, za vse življenjske razmere odločujočih delih tudi vsaka druga vlada, vsaj dokler ni umaknila predloge, ozirati na vabila in obljube, katere je delala prejšnja vlada. (Tako je!)

Glasi se, da je ta zakon v prvi vrsti v korist vsega prebivalstva. Vendar bi vprašal, če je to res. Gotovo je le, da bodo nekateri iz nižjih krogov prebivalstva čutili nekako olajšavo, pri tem pa bodo izgubili volilno pravico, katero so doslej imeli. (Prav res!)

Srednjim slojem prebivalstva pa preti nasprotno veliko večje preobteženje. To je že zaradi tega umevno, ker bode število davkov ostalo in poleg tega pride zraven še osebni davek.

Kar se tiče velikega kapitala, si bom sam vedel brez vprašanja pomagati. Kako se s kapitalom sploh ravna, se je že pokazalo pri razpravi o hranilnicah, kjer se je z njimi jako milo ravnalo.

Gospoda moja! Sedanji zakonski načrt je večji del le posnetek pruskega zakona o dohodninskem davku. Toda v jedri točki se ta zakon ni posnemal, davek kot državni davek. V smislu te določbe je bil pozneje tudi v resnici izdelan takozvani splošni davčni zakon in na podlagi tega zakona, ki je bil dne 1. aprila 1895 uveljavljen, so se res zemljiščni in hišni davki izpremenili v splošne davke.

Gospoda moja! Na Pruskem se niti misliti ni moglo, da bi poleg zemljiščnih davkov in sploh poleg dohodninskih davkov vpeljali še osebni dohodninski davek. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. maja.

Državni zbor je rešil v sobotni seji v prvem in drugem branju vladno predlogo glede ustanovitve rudarskih zadrug. Pri posvetovanju o tem jako

„Pa ni mogel, ker ni imel priložnosti. Zdaj te hoče vjeti na kakšen način, sam Bog vé kako... Paziva se!“

Dolgo sta še govorila, predno sta legla v posteljo. Marija ni mogla zaspiti, a ko je naposled zatisnila oči in malo zadremala, sanjalo se ji je, da stoji ob vznožju visokega hriba. Velikanska skala se je utrgala na vrhu in se vali z bobnenjem naravnost proti nji. Hoče bežati, a noge so ji kakor prikovane, skala pa prihaja v silnih skokih vedno bližje, bližje...

Pri Majarju sta ob ravno tistem času bedela mož in žena, kakor pri Vejanovih.

„Zdaj mu plačam, ha ha ha,“ zasmeje se Majar široko in si natoči kozarec vina. „Če tega ne osleparim, naj me pri tej priči vrag vzame... Hišo in laz! Jedno leto bo zadostovalo, — in njegov laz je eden najboljših. Kaj praviš, Minka?“

Njegova žena sedi njemu nasproti. Roke je položila v naročje in gleda žalostna pred-se. Na vprašanje moževa se zgane in odgovori s trdnim glasom:

„Bog nas gotovo kaznuje. Prosi ga, da zadene ta kazen samo naju, a prizanese otrokom.“

Na to vstane in odide iz sobe.

Dovolj je bila močna, da je možu ugovarjala, a ne dovolj, da se mu odločno uprla, kajti bala se ga je.

(Dalje sledi.)

važnem predmetu je bilo v zbornici navzočih le 119 poslancev, ki so bili s prav neznatnimi izjemami zadovoljni z določbami vladne predloge. Mej poslanci grofom Falkenhaynom kot poročevalcem in Pernerstorferjem ter Kronavetrom se je vrela daljša debata. Grof Falkenhayn je povdarjal, da je zakon glede zadrug že vsled tega vreden toplega priporočila, ker so žnjim zadovoljni vsi poslanci razun dveh socijalističnih vodij, ki so največji nasprotniki prave organizacije. Po daljši debati, v katero je posegel tudi poljedelski minister grof Ledebur, grof Kaunic in posl. Dyk, je vsprejela zbornica vse določbe vladne predloge popolno nespremenjene. — V današnji seji je rešila zbornica imenovano predlogo tudi v tretjem branju. — Komisija gospodske zbornice je v petkovi seji vsprejela nespremenjeno predlogo o volilni preosnovi, kakor jo je prelatila poslanska zbornica. Predloga se obravnava koncem tedna v plenumu gospodske zbornice.

Novi civilni pravni red. Z ozirom na to, da se početkom leta 1898 splošno uveljavi novi pravni red, ki se v marsičem znatno razlikuje od sedanjega reda in razveljavlja več sto zastaranih in zaprašenih predpisov, patentov in naredb, je potreba, da se sodnijski funkcionarji temeljito seznani z novimi naredbami. V to svrhu je izdal pravosodni minister Gleispach odlok na deželna nadsodišča, v katerem odreja, da se morajo vsi sodnijski funkcionarji temeljito poučiti o novem opravljenem redu. Pri deželnih nadsodiščih se vrše v to svrhu vsako leto strokovna predavanja, katerega se morajo udeleževati sodniki raznih sodišč, katerim je dovoliti v to potrebni štiri- do šesttedenski dopust. Na ta način se namerava uvesti sodnijske uradnike v novi civilni pravilni red.

Izseljevanje v Brazilijo. Vkljub raznovrstnemu pritisku z vladne strani je vendar nemogoče popolno omejiti izseljevanje galiških prebivalcev v Brazilijo in ne mine skoro dan, da ne bi se podale na pot večje čete zatiranih kmetovalcev in delavcev. Ker je torej vlada uvidela, da ne more biti kos temu močnemu toku, je odredila, naj deželni odbor odpošlje dva delegata v Brazilijo, ki naj bi se popolno poučila o ondotnih razmerah galiških izseljencev ter o tem poročala v domovino. Ob jednem pa odpošlje tudi kardinal Sembratovicz dva grško-katoliška duhovnika, ki sta prevzela nalog, osnovati v naselbinah rusinskih kmetovalcev grško-katoliške župnije in napeljevati ljudstvo k rednemu življenju.

Volitev članov v ogersko delegacijo. Ogerska nacionalna stranka se je sošla minulo soboto k volitvi članov v delegacijo. Izvoljeni so bili poslanci Bolgar, Hodossy, Bujanovicz in grof Evgen Zichy. Najzanimiveje pri tej volitvi je bilo to, da se ni dal voliti vodja stranke grof Apponyi, ki je do sedaj vedno izvrševal posel delegata. Vodja nacionalne stranke se opravičuje s tem, da mu družinske razmere ne dopuščajo izvrševati tega posla, toda v parlamentarnih krogih se govori, da so ga dovedli do tega čina drugi motivi in da v kratkem času odloži tudi poslaniško čast ter se popolno odtegne političnemu življenju. Nacionalna stranka skoro gotovo ne bode žalovala po možu, ki je s svojim vplivom še nekoliko oviral njeno združenje z liberalno stranko, kar se bode toraj po njegovem izstopu iz javnega življenja lahko izvršilo brez najmanjih ovir.

Nemčija. V petek se je pričela pri berlinskem deželnem sodišču preiskava proti vodjem socijalno-demokratske strankarske organizacije v Berlinu. V preiskavo so zapleteni Bebel, Singer, Pfannkuch, Auer, Gerich in Metzner ter 41 nadaljnjih mož, ki so več ali manj trobili v rog zgoraj imenovanih socijalnih vodij. Zatoženi so prestopka društvenega zakona, ker so kot vodje in načelniki raznih političnih društev gojili zvezo z odbori drugih političnih društev. Obravnava zna biti zelo zanimiva in nemogoče ni, da se stori v tem oziru z vladne strani kak koristen korak proti razširjenju socijalno demokratske ideje.

Francoski ministerski predsednik. Melne je minule dni pri nekem banketu pojasnil nekaj odstavkov svojega programa. „Zdi se mi“, pravi minister, „da je napočil čas, v katerem je namestiti politiko boja, socijalnih zmed in finančnega in gospodarskega propada s politiko miru, dela, jedinstva in plodonosnega napredka“. To je toraj njegova politika in da to izvede, išče podpore pri radikaleh, ki pa z njim gotovo niso tako zadovoljni, kakor se nadja Melne sam. Vsled tega se

kaj lahko zgodi, da se vsede novi ministerski predsednik mej dva stola in bode tam, kjer so bili njegovi predniki.

Preosnove za Makedonijo. Turški vladni listi objavljajo najnovejši odlok sultanov, s katerim se zagotavljajo prebivalcem Makedonije že davno obljubljene in še večkrat zagotovljene preosnove. Imenovani odlok se glasi nastopno: 1. V šestih pokrajinah Makedonije je nastaviti upravne svetnike, in sicer po tri kristijane in tri mohamedane. 2. Šolski pouk v kmetskih šolah se mora v toliko preosnovati, da je omogočena popolna ljudska izobrazba. Plače za učitelje turskega jezika bode izplačevala turška vlada. Poprave na šolskih poslopih se izvršé v najkrajšem času. 3. Poljedelskim razmeram je obračati največjo pozornost in je delati z vso silo na to, da se pospešuje poljedelstvo. Kupcem in trgovcem je dovoliti vse polajšave in je trgovino v teh pokrajinah kolikor možno podpirati. 4. Ceste in pota je popraviti in nove pričete ceste dogotoviti v najkrajšem času. Javna poslopja, ki so potrebna poprave, se morajo naglo popraviti. 5. V pobiranju desetine od žitnih pridelkov se morajo uvesti ugodne olajšave. Revnejše ljudstvo naj odrajtuje desetino v obrokih in mali najemniki naj se oproste davka na poljske pridelke. 6. Vojaške takse kristijanov, ki nočejo opravljati vojaške službe, se morajo odmeriti v sorazmerju z njihovim premoženjem. 7. in 8. določba govori o nastavljanju nadzornikov pri finančnih, sodnijskih in upravnih uradih ter o adjunktih pri posamnih guvernerjih. V točki 9. se določa gledé dovoljenja za zidanje novih cerkv, da se bodo vsakokratne prošnje reševale v določenem obroku po posebnem odloku. V zadnji določbi se zagotavlja, da se bode deseti del orožništva odbral iz krščanskega prebivalstva. — Kakor razvidno, ni pričakovati od teh preosnov nikakega povoljnega uspeha, ker se v skoro nobeni zadevi ne zagotavljajo naravnost upravičene zahteve. Od „možnosti“ in „najkrajšega časa“ pa makedonski kristijani ne morejo mnogo pričakovati.

Cerkveni letopis.

Gora vnebohoda Gospodovega.

Jeruzalem obdajejo krog in krog, izvzemši severozapadno stran, griči in gore, vmes pa globoke doline. „Goré so krog njega in Gospod krog svojega ljudstva“ — tako pöje o njem navdušeni psalmist (ps. 124, 2). Med temi griči in gorami pa je najlepša, najvišja in najznamenitejša oljska gora, v katere vznožju je naš Zveličar cele noči v molitvi prebil, kjer je začel bridko trpeti in na katere najvišjem vrhu se je njegova človeška natura popela v nebeško slavo in veselje.

Precej strma gora se vzdiguje dober četrt ure (Dej. apost. I., 12 sabbati habens iter t. j. 2000 judovskih lahtov) od svetega mesta proti vzhodu in se deli na tri vrhove: severnega imenujejo kristjani „Viri Galilaei“; srednji, najvišji (820 m nad morjem), je oljska gora, v ožjem pomenu tudi gora vnebohoda imenovan; južni pa je dobil zaradi Salomonovega pohujšljivega malikovanja ime „Gora pohujšanja“.

Oljska gora je precej obraščena z oljkami in figovimi drevesi ter je rodovitna. Prijazno lice jej dajejo mnogovrstne stare in moderne zgradbe, cerkve in kapele, stolpi in oboki, podrtije in zidane ograje, samostani in arabske kočice, ki so po celem rebru in posebno ob vrhu slikovito nasejane. Nekdaj, ko turško kopito ni še tu vladalo, je bila oljska gora še bolj naseljena, saj vže Teodozij (520—530) piše, da je bilo tu sezidanih nič manj ko štiriindvajset cerkva.

Na večne čase se je oslavlila in osrečila ta gora, odkar je videla Gospodov veličastni vnebohod. Podajmo se tedaj v duhu na to znamenito mesto.

Prišedši iz vzhodnih jeruzalemskih vrat (Bab sitti Marjam ali vrata sv. Štefana) se spustimo po strmini v dolino na cesto vodečo v Jeriho mimo kamena, kjer so, kakor srednjeveško poročilo pravi, kamenali besneči Judje prvega mučenika sv. Štefana. Pomolimo pri tem kamenu, akoprav danes francoski Dominikanci, ki imajo zunaj damaščanskih vrat svoj samostan in neko višo šolo za biblične vede vsled izkopane bazilike sv. Štefana (sezidane l. 460 od cesarice Evdoksije) in zaradi starejših potopisov trdé, da je bil sv. Štefan zunaj severnih mestnih vrat blizu njihovega samostana kamenan.

Odtod imamo še kakih 60 m. v dolino jozafatsko ali kedronsko, čez katero vodi zidan most.

Potok je suh in se le ob deževju z vodo napolni. Vstavimo se na mostu in ogledamo si slovečo dolino. Dolina je majhna, kakih 200 m. široka, 4 klm. (urico) dolga in skoro vsa posuta z grobovi in nadgrobniimi spomeniki. Iz daljnih dežel dohajajo judje v Jeruzalem umirat in se dajo v tej dolinici pokopati. Tu se bo namreč, kakor nekateri tolmačijo Joelovo prerokovanje (III, 2) vršila vesoljna sodba božja. Težko bo šlo, sem dejal mereč dolinico, saj ne bo tu dovolj prostora za nebrojne milijone od smrti vstalih ljudi. „Tisti, ki ne bodo mogli v dolini stati, bodo stali pa zunaj“ je odgovoril nekdo šalivo. — Vrh tega se iz omenjenega Joelovega mesta ne da dokazati to občno (judovsko, krščansko in muhamedansko) mnenje, ker dolina Josafat ni lastno ime ampak pomenja le kraj „sodbe božje“, v katerem bo Bog sodil samo svoje (judovsko) ljudstvo zoper njegove sovražnike.

Pustiva Bogu vesoljno sodbo in idiva dalje.

Prekoračiva suhi Kedron ter jo vreževa proti sredini oljske gore, pustivši na levi podzemeljsko cerkev Marijinega groba ali vnebovzvetja in poleg nje votlino (sedaj kapelico) Gospodove agonije. Sv. pismo sicer ne pravi, da bi bil naš Zveličar v kaki votlini molil in krvavi pot potil, vrh tega so kazali do XII. stoletja neki kamen na prostem, nad katerim se je vzdigovala cerkev Gospodove egonije, morda pa se dasta obe sporočili združiti, ker je Zveličar na več krajih molil vračajoč se trikrat k zaspanim učencem.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. maja.

(Tajniki na gimnazijah.) C. kr. ministerstvo za uk je odredilo, da se po gimnazijah, kjer so več nego štiri vspešne, nastavijo vodjem v pomoč posebni tajniki z letno plačo 300 gld. To službo bode opravljal eden izmed profesorjev.

(Osebnost.) Deželni odbor je imenoval g. Janeza Rajar začasnim živinozdravnikom v Idriji.

(Potres.) V noči na preteklo nedeljo se je ob 12. u. 4 m. po polnoči zopet Ljubljana nekoliko potresla. Nekateri pravijo, da je bil sunek precej močan, velika večina pa je mirno spala — dokaz, da ni bilo hudo.

(Dnevni red) seji občinskega sveta ljubljanskega, v torek, 19. dan maja 1896. ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Oznanila predsedstva. 2. Pravnega in personalnega odseka poročilo: a) glede zemljeknjižnega prepisa pekovskemu društvu v Ljubljani lastnega nepremičnega premoženja; b) o volitvi jednega člana v deželni železniški svet; c) o odobrenju dolžnega pisma glede hranilničnega posojila v znesku 200.000 gld. 3. Stavbenega odseka poročilo: a) o prošnji M. Gerberja, F. Gestrina, R. Kirbischa in „Slovenske Matice“ za izpremembo regulacijske črte ob nabrežju Ljubljane; b) o prošnji Ivane pl. Zhubrove za izpremembo regulacijske črte v Novih ulicah. — Tajna seja: Ugovori v stavbinskih rečeh.

(Umrli) je v ljubljanski bolnici g. Josip Skofic, sodnijski adjunkt v Vel. Laščah.

(Častni občan.) Šmihel-Stopiška občina je v svoji seji, vršeči se dne 15. maja t. l. prečast. g. Antona Peterlina, duh. svetnika in župnika v Šmihelu o priliki njegovega 25 letnega prezasluznega delovanja v prid tukajšne občine sploh in Šmihelske župnije posebej izvolila častnim občanom.

(V Slavini) smo imeli tudi letos dne 16. t. m. Kalistrov dan. Zjutraj je razdelil voditelj c. kr. postojinskega okrajnega glavarstva g. V. Lašan vitez Morland obresti Jan. Kalistrove ustanove za hišne posestnike vse fare, in slavinski župan revežem slavinske občine obresti njegove ubožne ustanove. Ob 10. je bila sv. maša, katere se je vdeležilo poleg g. voditelja okrajnega glavarstva, njegovega g. tajnika in šolske mladine veliko število faranov. Po sv. maši so se delile premije živinorejcem, premije za dveletne junice. Prignali so na ogled mnogo izredno lepah junic. Prejelo je premije naslednjih 10 gospodarjev: Janez Libon iz Selca 30 gld. Jurij Miliharčič iz Selca 15 gld., po 7 gld. 50 kr. pa: Jože Semec in Matevž Muskovec iz Slavine, Janez Bole in France Kernel iz Koč, Franc Avein iz Trnja,

Janez Šabec iz Selca, Janez Medica in Matija Žele iz Radohove vasi. Sad te za živinorejstvo blagodejne ustanove se kaže leto za letom.

(S Planine na Vipavskem.) Dne 15. maja obiskal je našo občino deželni inženir Hrasky, da preišče planinske vodne razmere. Zelo smo veseli, da je vendar prišla ta pereča zadeva na vrsto. Koliko prošelj se je vže bilo odposlalo, pa zmeraj je bilo treba še potrpeti. Gospod inženir se je sam prepričal, da Planinci ne prosijo zastoja vodnjakov. Na dejamo se, da bode slavni deželni odbor pospeševal stvar, da se bode po možnosti hitro rešila.

(Semenj v Sodražici) 15. t. m. je bil precej dobro obiskan. Prignalo se je prav veliko goveje živine. Plemena živina ni imela posebne cene, ker primanjkuje ljudem sena, pitano živino so pa drago plačevali.

(Strelna vdarila) je in vžgala v soboto popoldne kozolec vdove-posestnice Marije Sinkovec iz Gorenje Težkevide h. št. 4. Stopiške župnije. Bilo je grozovito treskanje ta dan.

* * *

(Iz Gradca.) V pojasnilo popravka od dne 15. t. m., katerega je poslal g. dr. Srebre iz Brežic, in v potrditev našega dopisa, javljamo, da sta se gospodični Gvida in Olga Srebre istinito vdeležili veselice s plesom, katero so priredili nemški burši v korist celjskega „Studentenheima“ v postu v torek dne 10. marca t. l. Slov. akad. za mnogo drugih.

Za dijaško mizo namesto venca na grob pokojnega monsign. Jerana.

Č. g. J. Hladnik, župnik v Gošah na Vipavskem 5 gld. — G. I. Gruden, kapelan v Mošnjah 2 gld. — G. Iv. Zupan, kurat v St. Petru 10 gld. namesto vencev na groba nepozabnih odličnih mož monsign. Jerana in Povše-ta. — G. Ant. Mezeg, kapelan v Selcih mesto venca na grob č. g. župnika železniškega 4 gld. — G. L. Ravnik 50 kr. — Č. g. Andrej Stritar, vpok. duhoven v Mostah 2 gld. — Neimenovana dobrotnica iz Ježice 20 gld. — Č. g. Fr. Dolinar, župnik v Horjulu 2 gld. — Nekdo na dan svojega godu iz Begunj 20 gld.

Društva.

(Shod slovenskega katoliškega delavskega društva na Vrhniki.) Vkljub dopoludanskemu skrajno neugodnemu vremenu zbrala se je večeraj nebrojna množica vrhniškega občinstva na prostornem dvorišču gostilne pri „Mantovi“, koder se je vršil po 3. uri shod slovenskega katoliškega delavskega društva, ki je trajal do 1/2 7. ure. Natančneje poročilo o tem lepem in velepomembnem shodu priobčimo v prihodnji številki, za danes omenjamo le, da se je shod vršil v najlepšem redu brez najmanjšega ugovaranja in je nade popolno upravičena, da je seme, ki se je večeraj vsejalo, padlo na rodovitna tla in bode kmalu obrodilo zaželjenega sadu.

Telegrami.

Dunaj, 18. maja. Razni tukajšnji listi, mej njimi „Fremdenblatt“, poročajo, da se je zdravstveno stanje nadvojvode Karola Ludvika zelo poslabšalo in da so ga danes opoldne prevideli s sv. zakramenti za umirajoče.

Dunaj, 18. maja. V današnji seji poslanske zbornice se vrši razprava o reviziji zemljiško-davčnega katastra in o davčnih popustih pri elementarnih nezgodah. Današnja seja ima odločiti, se li zniža zemljiško-davčna glavna svota za jeden in pol ali dva in pol milijona.

Dunaj, 18. maja. Volitev dunajskih podžupanov se vrši prihodnji petek, dne 22. t. m.

Dunaj, 18. maja. Zakon o uradniških pokojninah je dobil najvišje potrjenje.

Dunaj, 18. maja. Poljski listi poročajo iz zanesljivih virov, da odstopi vojni minister Krieghammer po sklepu delegacij. Dalje poročajo, da se snide državni zbor 15. septembra h kratkemu posvetovanju, v katerem se reši obrtna novela.

Berolin, 18. maja. Znani vodja nemških kršč. socialstov, Stöcker, je sklical shod, katerega se je udeležilo do 1500 oseb. V

svojem govoru je omenjal znanega izraza cesarja Viljema o krščanskih socialistih ter vračal nekatere trditve. Konečno se je vsprejela resolucija, v kateri se izjavlja, da bode krščansko-socialna stranka vsikdar vztrajala pri svojih načelih.

Florenca, 18. maja. Prestolonaslednik je odpotoval z velikim spremstvom včeraj zvečer v Moskvo.

Madrid, 18. maja. Vlada namerava odposlati nove vojne moči na Kubo še le v jeseni in sicer 40—60.000 mož. Vstaja se pojavlja na vseh delih otoka.

London, 18. maja. „Reuters-Office“ poroča iz Bulowayo: Splošno se trdi, da je odstranjena nevarnost za mesto Bulowayo. Prebivalstvo se je pomirilo in se vrnilo k svojim navadnim poslom. Iz mesta odposlana vojaška četa je blizu Thabasinduna zapodila v beg večjo četo vstašev. Angleška četa nima nikakih izgub (?)

Havana, 18. maja. Maksimo Gomez prodira s svojimi četami neprestano v notranje. Dospel je že do Colona.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	732.9	10.3	sr. zah.	dež	29.0
17	7. zjutraj 2. popol.	734.7 735.5	8.0 11.3	sl. jvzh. sr. jvzh.	dež oblačno	
17	9. zvečer	737.3	8.9	sr. jvzh.	del. jasno	5.7
18	7. zjutraj 2. popol.	739.1 738.6	8.9 15.2	sr. vszvzh. sl. jvzh.	oblačno skoro jasno	

Srednja temperatura 16. in 17. maja 13.2° in 9.4° oziroma za 1.0° in 4.9° pod normalom.

372 1—1

Tužnim sreem javlja vsem duhovnim svojim sobratom ter drugim prijateljem in znancem, da je prečast. gospod

Janez Ev. Dovič
župnik v Mirni Peči

danes, 16. t. m., ob 6. uri zjutraj po dolgi, zelo mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 65. letu svoje dobe, mirno zaspal v Gospodu. Pogreb je v ponedeljek, dne 18. t. m., ob 10. uri dopoldne.

Blagega pokojnika priporočava v spomin in posebno molitev.

V Mirni Peči, dne 16. maja 1896.

Anton Medved,
France Indof,
kapelana.

„Rimski Katolik“.

Edin slovenski filozofičen list.

Izhaja v Gorici. — Naročnina za celo leto 2 gld. 1896. Osmi letnik. 1896.

Obseg II. zvezka „Rimskega Katolika“:

Božja pravda v zgodovini držav in narodov: Uvod. Ali ste moralični osebstvi „država“ in „narod“ podvrženi Božjemu zakonu? Državni in narodni grehi. Kako plačuje Bog moraličnim osebstvom? Nekaj očitnih vzgledov iz zgodovine, kako Bog kaznuje javne grehe. Grešni register modernih držav in narodov. — Deset Božjih zapovedij v politiki in slovstvu. — Osnovni zakoni estetike in lepe umetnosti: Lepota je predmet spoznavalne moči. Ideja lepega v Bogu in v stvarih. Razlika mej lepoto in lepo umetnostjo. Lepa umetnost in vidna narava. Dve obliki čutne narave: prostor in čas. Slovesna in obrazna umetnost. — Liberalne fraze. — Združenje rusinske cerkve z Rimom. — O novejšem hrvatskem slovstvu: Mirko Bogović. — Dva pojavena na polji bogoslovja in modroslovja. — Vničeno življenje. Iz zapiskov ponesrečenega študenta. — Časopis. — Odgovor vesoljnega Patrijarha na rim. vabljenja. — Kratke opazke k „odgovoru“ vesoljnega Pa-

Menjalnica bančnega zavoda

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

trijarha. — Listek: Cilindrova stoletnica. — Raznoterosti: Je naše katoličanstvo res le gola hinavščina? Uboga svetnika! Slovensko-nemški slovar. Zanimiva polemika. Ste jo slišali! Kako hudo so si v laséh! Za mlade pisatelje. — Priloga: Slovenskim bogoslovcem VIII. — Stvarjenje, dokaz božjega bivanja.

Vlaknena obleka iz surove svile gld. 8'65

do 42'75 blaga za popolno obleko — tussor in shantung-Pongees — istotako črna, bela in barvena **Hennebergova svila** od 35 kr. do gld. 14'65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okoli 240 raznih kakovosti in 2000 raznih barv, vzorcev itd.), poštne in carine prosto na dom. Vzorec obratno. V Švico dvojna poštarina. (27 5—4 3)

Tovarne za svilo G. Henneberg
(e. in kr. dvorni založnik), **Gurth.**

Proti revmatičnim bolečinam

uporablja se za vribanje bolelih telesnih delov
antirheumon lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta).
Cena steklenici 25 kr. 125 (50—13) 5

Podpisani farni urad **prodá** še precej dobro ohranjeni

križev pot.

Za kako podružnico bi bil še prav dober.

Farni urad pri sv. Gregorju.

373 5—1

J. Brence, župnik.

Prosim!

da se vsakdo, kdor misli kupiti **fotografiji živih podob**, najdalje **do srede, 20. t. m.**, pri meni pismeno objavi. In sicer natanko, jeli naročuje „Milosrčnost“ ali „Rozamundo“, ali pa oboje. Fotograf g. Rovšek brez **gotovih naročnikov** ne more določiti cene.

Miljutin Zarnik,

371 1—1

Poljanska cesta 9.

Služba cerkovnika in organista

na Savi ob juž. železnici

se lahko takoj nastopi. — Sposoben za zasilno šolo, dobi 10 gld. na mesec.

374 2—1

Cerkveno predstojništvo.

Izprehodne palice,

319 30-18

keglji, lignum-sanotum kroglice, vozički za otroke, oanjice za potovanje, ariston-glasba, škatljice z glasbo, krožniki za kruh z napisom, razpela itd. itd. priporoča lepo narejene iz trpežnega blaga po nizki ceni

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Koverta s firmo

in

vizitnice

priporoča

„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

Št. 15.528.

Razglas.

356 2—2

Konkurenčni načrti za zgradbo novega poslopja na mestu bivše meščanske bolnice razstavljeni bodo

od dne 12. do 25. maja letos

z drugimi pripomočki vred v bralni sobi v „Rudolfinum-u“.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

11. dan maja 1896.

Prostovoljna javna dražba.

V zapuščino umrlega prečastitega gospoda dekana **Martina Povše-ta** spadajoče **premičnine**, med katerimi so tudi **4 glave lepe živine**, prodajale se bodo **dne 21. maja ob 9. uri zjutraj** in če treba tudi prihodnje dni v Ribnici v župnišču na **prostovoljni javni dražbi**.

Izključevalo se bo po inventurni ceni, pod katero se pa posamičnih stvari prodajalo ne bo.

Kupci naj se oglasijo rečeni dan, izvedó pa, kar želé vedeti, pri podpisaneu.

V Ribnici, dne 14. maja 1896.

Ignac Gruntar,

c. kr. notar kot sodnijski poverjenec.

366 3—3

Št. 11.720.

Razpis.

349 3—3

Za električno razsvetljavo v Ljubljani potrebovalo se bo

impregniranih kolov

in sicer:

150 komadov 7-5 do 8 m dolgih, 180 mm na gorenjem koncu debelih;

500 „ 8—9 m „ 180 mm „ „ „ „ „

50 „ 9—10 m „ 200 mm „ „ „ „ „

Podjetniki, ki bi hoteli dobaviti te kole, vabijo se, da vložé pri podpisnem magistratu svoje kolekovane in s 5 % nim vadijem opremljene ponudbe

do dne 20. maja letos

12. ure opoldne.

Pogoji in predpisi, tikajoči se impregniranja, dobé se v mestnem stavbinskem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

4. dan maja 1896.

Razglas.

Zaradi oddaje **zidarskih, kamnoseških, tesarskih, krovnih, kleparskih, mizarskih, ključarskih, pleskarskih in steklarskih del**, potrebnih za

zgradbo novega stolpa in za popravilo mestne župne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani

(skupaj 48.429 gld. 49 kr.) se razpisuje

manjševalna dražba

do dne 30. maja 1896.

Načrti, proračuni in drugi pripomočki so razgrnjeni vsak dan do 30. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne v župnišču pri sv. Jakobu.

Do gori imenovanega dne vložiti je pri podpisnem skupne ali posamezne zapečatené ponudbe, opremljene s 5odstotnim vadijem, preračunjenim na podlagi skupnih zneskov, kateri se bode moral v slučaju oddaje dela dopolniti na 10odstotno varščino.

Stavbeni odbor za popravilo mestne župne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani,

dne 16. maja 1896.

375 3—1

Albert Samassa,

načelnik stavbenega odbora.

Trnkóczyja ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi

246 8

vse medicinsko-kirurške in farmacevtske preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.
Viktor pl. Trnkóczy, Dunaj, Margarethen.
Dr. Oton pl. Trnkóczy, Dunaj, Landstrasse.
Julij pl. Trnkóczy, Dunaj, Josefstadt.
Vendelin pl. Trnkóczy, Gradec, Štajersko.

Pošiljatev z obratno pošto.

— Dunajska borza. —

Dne 18. maja.			Dne 16. maja.			Kreditne srečke, 100 gld.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 25 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144	gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139	—
Skupni državni dolg v srebru	101	20	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155	25	Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	18	15
Avstrijska zlata renta 4%	122	60	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196	—	Rudolfove srečke, 10 gld.	25	—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	30	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	19	Saimove srečke, 40 gld.	69	25
Ogerska zlata renta 4%	122	45	Tisine srečke 4%, 100 gld.	138	60	St. Genois srečke, 40 gld.	70	—
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	—	Dunavske vravnave srečke 5%	126	75	Waldsteinove srečke, 20 gld.	61	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	947	—	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107	25	Ljubljanske srečke	22	25
Kreditne delnice, 160 gld.	351	50	Posojilo goriškega mesta	112	—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158	—
London vista	120	15	4% kranjsko deželno posojilo	98	50	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3395	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	75	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	25	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	433	—
20 mark	11	75	Priporitetne obveznice državne železnice	221	50	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	94	75
20 frankov (napoleonador)	9	54	„ „ južne železnice 3%	166	75	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61	—
Italijanski bankovci	44	45	„ „ južne železnice 5%	128	50	Montanska družba avstr. plan.	77	60
C. kr. cekini	5	65	„ „ dolenskih železnice 4%	99	50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	158	—
						Papirnih rubljev 100	127	50

— Nakup in prodaja —

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgaube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

— Pojasnila — v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

— naloženih glavnice. —